

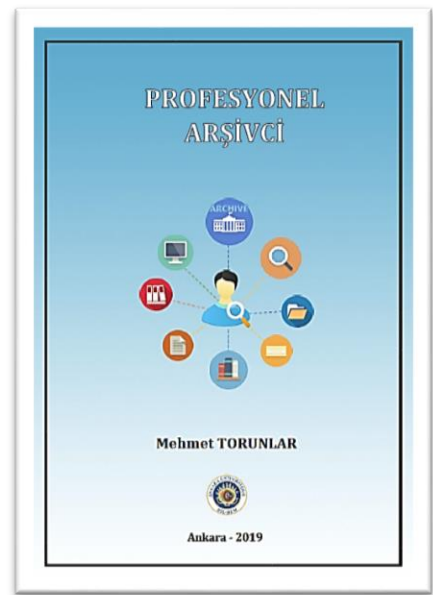
Tanıtım-Değerlendirme

Burcu Yılmaz/ Ankara Üniversitesi BİL-BEM, burcuyilmaz750@gmail.com

Profesyonel Arşivci / Mehmet Torunlar. Ankara: BİL-BEM, 2019. e- ISBN 978-605-136-443-8

Ankara Üniversitesi Bilgi Yönetim Sistemleri Belgelendirme ve Bilgi Güvenliği Merkezi (BİL-BEM) tarafından elektronik olarak yayınlanan kitap genel olarak arşiv ve arşiv hizmetlerinin önemini vurgulayarak, profesyonel bir arşivcinin nasıl olması gerektiğini tanımlamaya çalışmaktadır. Arşiv kültürünün gelişmesiyle birlikte arşiv mesleğini icra edenlerin de profesyonelleşmesi ve profesyonel çerçevede iş ve işlemleri yerine getirmesinin gerekli olduğunu dile getiren Torunlar, bu gerekliliği tanımlamaya öncelikle arşiv hizmetlerinin önemini vurgulayarak başlamaktadır. Daha sonra arşivci ile arşiv arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak, profesyonel bir arşivcinin özelliklerini ve davranış biçimlerini tanımlamaya çalışmaktadır. Meslek hayatı boyunca Torunlar'ın profesyonel bir arşivcinin nasıl olması gerektiğine yönelik tuttuğu notların bir derlemesi şeklinde oluşturulmuş olan kitapta, bu sorulara cevap aranmakta ve bu cevaplar doğrultusunda okuyuculara önerilerde bulunmaktadır. Toplamda 11 bölümden oluşan kitap, yazarın çalışma alanı sebebiyle özellikle kamu kısmıyla ilgili olan hususları içermektedir.

“Arşiv Hizmetini Ortaya Çıkartan Hususlar Arşiv ve Kamu İlişkisi” adlı ilk bölümde yazar üretilen bilginin geleceğe aktarımının ve bu aktarımın güvenli ortamlarda gerçekleştirilmesinin öneminden bahsetmiş, ülkemizde konuya yeterince önem verilmediğini belirtmektedir. Kurum ve kuruluşlarının arşiv ile ilişkisini açıklayarak bu durumun düzeltilebilmesi için kamuda hizmetlerin delili sayılan ve kamu malı olarak adlandırabileceğimiz arşiv belgelerinin öneminden bahsetmektedir. “Profesyonel, Profesyonelleşme” adlı ikinci bölümde, profesyonel, meslek, iş, uğraş gibi kelimelerin tanımlamaları yapılarak, iş bölümü kavramı ayrıntılı olarak tanımlanmakta ve bu kavramlar arşiv yönetimiyle ilişkilendirilmektedir. Daha sonra yazar, son zamanlarda kamu yönetimi alanında ortaya çıkan “Yeni Kamu Yönetimi Yaklaşımına” değinerek, bu yaklaşımın arşivciliğe etkilerini tartışmaktadır. “Daha Güvenilir ve Güvenlikli Kamusal Hayat İçin Limitsiz Belgenin/Bilginin Yönetilmesi İhtiyacı” adlı üçüncü bölümde kamu kurum kuruluşlarının hizmet ve faaliyetlerini yürütmekte en önemli araçlarından bir tanesinin, belgeye zamanında erişmek ve verimli şekilde kullanmak olduğunu vurgulayan Torunlar, içinde bulunduğumuz dönemde belgenin kayıt altına alınmasının artık yeterli olmadığını, belgenin güvenliğinin sağlanmasının da bir zorunluluk olduğunu dile getirmektedir. Arşivlerin belgenin tekrar kullanımını mümkün kılan alanlar olduğunu da dile getirerek, bu kapsamda arşiv bileşenlerini ortaya koymaktadır. 4. bölüm olan “Arşivci ile Sürdürülebilir Arşiv Uygulamaları Arasındaki İlişki” adlı bölümde bir önceki bölümde açıklanan arşiv bileşenleri ışığında, en önemli arşiv bileşeninin insan unsuru yani arşivci ve diğer çalışanlar olduğunu dile getiren yazar, kurumlarda belge/bilgi süreçlerinin gerçekleşmesi için şart olan yapısallığın oluşturulmasında arşivcinin etkisinden bahsetmektedir. Bu yapılaşma çalışmaları kapsamında sürdürülebilir arşivcilik politikalarının da oluşturulması gerektiğini öne sürerek, arşivci ve sürdürülebilir arşiv uygulamaları arasındaki ilişkiyi bir şema vasıtasıyla tanımlamaktadır. Bölümün sonunda ise, arşivcilik alanında profesyonelleşme hususunda olması gerekenleri adım adım açıklamaktadır.

“Profesyonel Arşivcinin Tarifi” adlı beşinci bölüm ile beraber, yazar “profesyonel bir arşivcinin” sahip olması gereken özellikleri vermektedir. Öncelikle, profesyonel mesleğin ve profesyonel arşivcinin tanımını yapan Torunlar, bu tanımlara uygun şekilde davranabilmek için başlangıç adımlarını belirlemektedir. Doğru varsayımlarda bulunmak, gereksiz, altyapısız, önyargılara dayalı dirençleri kırmak, değişimi gerçekten istemek ve bunun için çaba harcamak gibi önemli adımları ortaya koymakta ve bunları ayrıntılı bir biçimde açıklamaktadır. “Profesyonel Arşivcinin Genel Özellikleri” adlı altıncı bölümde, önceki bölümlerin rehberliğinde profesyonel arşivcinin özellikleri sıralanmaktadır. Açık ve net iletişim sağlamak, iş ve işleme odaklanarak konu merkezci olmak, kendisinin ve çalışanların kapasitesini bilmek ve kapasite değerlendirmesi yapmak, işine dikkatle odaklanmak, tüm işlemlerde objektif olmak ve hedeflere ulaşma konusunda gayret gösterebilmek, gayreti diğer çalışanlara yaymak ve buna benzer birçok özellik tanımlanmaktadır. “Profesyonel Arşivcinin Özgün Davranış Modeli” adlı yedinci bölümde arşivcileri, belge/bilgi yöneticilerini diğer mesleklerden ayıran özellikler ve mesleki yetenekler çerçevesinde mesleğe özgü bir davranış modelinin geliştirmesinin gerekliliğinden bahsetmektedir. Daha sonra yazar, profesyonel arşivci veya belge/bilgi yöneticisinin özgün davranış modelini, mesleğinin olması gereken özelliklerini de işin içine katarak ayrıntılı bir şekilde açıklamaktadır. Zamanı kullanmak ve yönetme hususunda titiz olmak, arşiv/belge/bilgi yönetimi iş ve işlemlerini, kontrol ve koordinasyon çerçevesinde yürütmek, arşiv iş ve işlemlerinin gereği kurumun tüm çalışanlarıyla sıklıkla ilişki ve irtibat içinde olmak, analiz yapma-sentezleme yeteneğini geliştirmek, toplumun, kurumun ve devletin çıkarını kendi çıkarlarından önde tutmak, etik kurallar çerçevesinde kendi kendine davranışları kontrol etme eğilimine sahip olmak ve buna benzer çok yönlü yetkinliklerin yer aldığı modeli okuyucuya aktarmaktadır. Yazar, bu bölüme kadar arşivcinin özellikleri ile özgün davranış modelini tanımlamaya ve açıklamaya çalışmaktadır. Bundan sonraki bölümlerde arşiv ve insan ilişkisi, bu ilişkinin arşivlere etkisi üzerine durulmaktadır.

“Bilinçaltının Arşivin Statüsüne Etkileri” adlı sekizinci bölümde yazar, arşivlerin bilinçaltına hep eskiyi ve geçmişini barındıran bir yapı olarak yerleştirildiğini ve eskilik vurgusunun arşivlere giydirilmiş, çıkartılamaz bir kıyafet olduğunu dile getirmektedir. Arşivler ve arşivcilik mesleğine ilişkin yanlış algıları ve olumsuz önyargıları aktaran Torunlar, arşivlerin ve arşivcilik mesleğinin profesyonelliğinin tanınması adına yapıcı adımlar atılmasını, kurum ve kuruluşların arşivcilik süreçlerini tüm teşkilatlarına ve çalışanlarına kabul ettirmeleri hususunda köklü icraatlara ve değişimlere yer vermesi gerektiğini dile getirmektedir. “Kuşaklar Arası Köprü” adlı dokuzuncu bölümde arşivlerin geçmişini muhafaza ettiğini fakat bugünü de içerisinde barındırarak, geleceğe yönelik ipuçlarını taşıması sebebiyle kurumsal bir hafıza olmaktan daha çok “eski kuşak ile yeni kuşak arasında da hem bilgisel hem de metodolojik birleştirici köprü” vazifesi gördüğünü dile getirmektedir. Bu doğrultuda arşivcilerin ve belge/bilgi yöneticilerinin bu iki kuşağın güçlerinin bir araya getirilmesinde en önemli katkı sağlayıcılar olduğunu vurgulamaktadır. “Arşivci ve T Biçimli İnsan/Takım/Organizasyon” adlı onuncu bölümde ise, bir önceki bölümde bahsedilen iki kuşağı bir araya getirme, birleştirme işleminin arşivlerde doğru süreçlerle kurgulanması için yeni bir insan ve takım çalışma modelinden bahsedilmektedir. Haluk Altunel’in “Ekipleri Yönetmek Geleceğin Anahtarı T-Biçimli Olma” başlıklı yazısında bahsettiği modeli arşiv iş ve işlemlerine entegre eden Torunlar, modelin nasıl yürütülmesi gerektiği hakkında bilgi vermektedir. Kitabın “Sonuç” bölümünde ise arşivlerin yalnızca bir evrak biriktirme, dosya depolama birimi olmadığını, günümüz dünyası ile birlikte değişim geçirerek hayatın her alanına teknoloji ile beraber yer aldığını, bu değişimin arşivciliği çok katmanlı ve disiplinler arası bir yapısalığa büründürdüğünü ve bu sebeple de profesyonel arşivcilik mesleğinin değişime uğradığı dile getirilmektedir. Yazar, arşivcilerin bu süreçteki rolünün önemini vurgulayarak, arşivci yetiştiren okulların bu konuları takip ederek, eğitim programlarını yenilemeleri gerektiğini belirtmekte, toplumsal düzeyde etkin bir arşiv kültürü geliştirmek ve profesyonel arşivciler yetiştirilmesinin zorunluluğunu da dile getirerek eserini sonlandırmaktadır.

Kitabın tam metnine ücretsiz olarak Ankara Üniversitesi Akademik Açık Erişim Veritabanından (<https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/123456789/66941>) veya BİL-BEM web sitesinden (http://bilbem.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/629/2019/06/Profesyonel_Arsivci.pdf) erişebilirsiniz.